

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 1

Språkrika lärmiljöer

Miljöns signaler

- Vad är det första som möter barnen på morgonen?
- Är miljön välkomnande?
- Vem får ett barn möjlighet att bli hos oss?
- Har barnen en överblick över sina valmöjligheter?

Material och miljöer

- Vad är det för material och platser som fångar barnen?
Hur kan vi göra mer av det som fångar dem?
- Vilka material finns tillgängliga för barnen i våra miljöer?
- På vilket sätt utgör våra material och miljöer mötesplatser?
- Möjliggör materialet för barnen att uttrycka sina tankar och idéer på olika sätt?
- Hur ser vi att barn får chans att känna sig nyfikna och kompetenta i våra miljöer?
- Hur tillåtande är vi? Får barnen ta spontana initiativ i miljöerna?
- Hur gör vi barnen delaktiga i utformningen av miljöerna inne och ute?

Kommunikation och samspel

- När är barnen språkligt aktiva i våra miljöer?
Kan vi skapa fler liknande tillfällen där barnen kan vara språkligt aktiva?
- Finns det sammanhang där barnen inte är språkligt aktiva?
Vad kan det bero på?
- Leker barnen själva eller samspekar de och leker tillsammans?
- Finns det utrymme för barnen att skapa egna lekvärldar där de kan förhandla och kommunicera om hur miljön för stunden ska utforskas och utformas?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 2

Språkrika miljöer som är tillgängliga för alla

Hur ombesörjer vi att alla barn får uppleva att de har en röst och att det de tänker är betydelsefullt för andra?

Hur gör vi för att bjuda in alla barn till samtal och vilket stöd får de barn som inte deltar i kommunikation lika naturligt?

Hur ser vi till att vars och ens röst uppmuntras och tas tillvara så att barnen får erfara att allas tankar är lika mycket värda?

Hur mycket talutrymme har pedagogerna jämfört med barnen?

Vad sänder vi för signaler till barnen?

Vilken känsla vill vi att de ska ha när vi lämnar ett rum eller när de springer ut på gården för att leka?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 3

Språkrika förebilder

Hur ser du på samtalsklimatet i er verksamhet?

På vilket sätt bidrar du själv till ett gott samtalsklimat?

Vilka är dina styrkor som språklig förebild? Finns det delar som du kan utveckla?

Vilken typ av frågor ställer du till barnen?

Hur gör du för att utveckla din frågekompetens?

Hur lyssnar du?

Hur gör ni i arbetslaget för att hålla i gång det aktiva lyssnandet?

Hur ser talutrymmet ut i er grupp? Vad kan du själv göra för att påverka det?

I vilka miljöer förekommer ofta samtal mellan barn respektive mellan barn och vuxna?

Var förekommer sällan samtal?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 4

Planera för språkrika sammanhang

Varför har vi samling?

Hur kan innehållet göras meningsfullt för barnen?

Vilken tid och plats passar våra barn och organisationen att ha samling?

Vilka aktiviteter gynnas av att samla en stor alternativt en mindre grupp?

Hur kan vi anpassa form och innehåll utifrån det som för tillfället engagerar barnen?

Hur kan det valda innehållet göras intressant, meningsfullt och begripligt för alla barn?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 5

Högläsning och berättande

Hur ser den litterära mångfalden ut på vår förskola?

Vilken typ av texter får barnen möta?

Vilka olika genrer finns representerade?

Har vi böcker som alla förskolans barn kan känna igen sig i?
Vad saknas?

Har vi böcker som kan utmana rådande normer?

Finns alla barnens språk representerade i någon form av litteratur
på avdelningen?
Vad saknas?

Finns det en bildriktighet i litteraturen?
Vad skulle vi mer kunna tillföra?

Vilka böcker har vi som skulle kunna utmana och väcka känslor?
Hur kan vi använda dem?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 6

Bokens plats i förskolan

Utbud och bredd av litteratur

- Hur många böcker har barnen tillgång till?
- På vilka olika platser är böckerna placerade?
- Vem väljer böcker vid inköp och hur går urvalet till?
- Har barn och pedagoger möjlighet att besöka bokbuss eller bibliotek?
- Hur ser variationen av litteratur ut? Vilka olika genrer finns representerade?
- Hur normmedvetet är bokbeståndet på förskolan? Finns det en mångfald av människor, karaktärer och miljöer representerade i böckerna?
- Hur används digitala resurser för att bredda och berika utbudet av litteratur?

Läsa och bearbeta

- På vilka olika sätt är vuxna läsande och skrivande förebilder i vardagen?
- Hur involveras vårdnadshavarna i arbetet med böcker och läsning?
- Vilka insatser görs för att inspirera till läsning i hemmet?
- Hur visar pedagogerna själva intresse och engagemang för läsning?

- Hur används nyfikna och reflekterande frågor kring det lästa?
- Hur behandlas böckerna av barn och vuxna?
- Finns det barn som inte visar intresse för böcker och läsning? Hur arbetar vi med det?

Tid och plats för läsning

- Hur möjliggörs läsning på olika platser inne och ute?
- När på dagen sker högläsning?
- Hur mycket tid läggs på läsning?
- Vid vilka tillfällen bläddrar barnen själva i böcker?
- När och hur förekommer andra typer av berättande?
- Hur används digitala resurser för att skapa fler dimensioner i läsning och berättande?
- Hur används rekvisita för att väcka intresse för läsning och berättande?
- Vilken typ av läsning och berättande fångar barnen bäst? Är det olika för olika barn?
- På vilka olika sätt visar barnen intresse för läsningen?
- Hur ofta ber barn att en pedagog ska läsa för dem?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 8

Lek och språk

Vilka uttrycksformer använder barnen för att visa intentionen med sin lek för andra?

Vilken typ av kommunikation sker i leken?
Och hur kan ni ge stöd till den kommunikationen?

Vilka typer av språkligt stöd behövs för att barnen ska kunna mötas i leken?

Vilka rum lockar till lek och samspel mellan barnen?

Vilka iscensättningar har ni gjort i olika rum?

Hur mötte barnen det?

Vilka erfarenheter gavs de möjlighet att få?

Vad iscensätter barnen själva i sitt lekande?

Vilka material använder de och vilken typ av material skulle kunna

Vilka teman brukar dominera under barnens lekar?

Hur skulle ni kunna inspirera till ytterligare lekteman?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 9

Hela världen - alla språk

Hur väl införstådda är vi i barnens kulturella och språkliga bakgrund?
Vad skulle vi behöva ta reda på mer om?

Vad har vi hittills gjort i arbetet med flerspråkighet?

Vilka stunder under dagen får barnen stöd från oss pedagoger i sitt språkande?

Finns det barn som inte engageras i de språkliga sammanhang vi iscensätter i form av högläsning och andra aktiviteter?
Kan vi göra på andra sätt?

På vilka sätt anpassar vi högläsning och berättande för alla barn i gruppen?

På vilka sätt ger vi barnen möjlighet att lyssna på och uppleva olika språk och kulturer?

Hur ser vår språk- och kulturrepresentation ut i böcker, bilder, appar och lekmaterial?

Hur kan vi använda oss av digitala resurser för att berika det flerspråkiga arbetet?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 10

Digitalitet och kommunikation

Hur får vi in digitala verktyg naturligt i verksamheten?

Hur växelverkar analogt och digitalt arbete hos oss?

Vad intresserar och engagerar barnen just nu?
Hur skulle det kunna berikas eller utmanas digitalt?

Vilka digitala verktyg finns tillgängliga i barnens miljöer?
Vilka digitala verktyg skulle vi önska att barnen hade tillgång till?

Finns det tillfällen i vår verksamhet då barn blir passiva konsumenter på ett sätt som inte främjar utveckling och lärande?

Hur kan vi använda digitala verktyg för att ge barnen varierade möjligheter att uttrycka sig och dela sina berättelser?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 11

Dokumentation och reflektion som gör skillnad

Hur ser vi på begreppet pedagogisk dokumentation?

Vad har vi ”i mitten” vid arbetslagsreflektionen?

Hur involveras barnen i dokumentationen och bearbetningen av den?

Hur ges varje barn möjlighet att uttrycka sig och reflektera på olika sätt?

På vilka sätt dokumenterar vi barnens olika språkliga uttryck, även de ordlösa?

Hur tillvaratas barnens tankar och reflektioner i det systematiska kvalitetsarbetet?

Hur får vi fatt i ”hur det vi gjort har gjort skillnad” för gruppen och varje barn?

Vilken typ av språkande försiggår?

Hur har barnens språkande förändrats utifrån det vi erbjudit?

Hur möjliggörs kommunikation på olika sätt i våra miljöer?

Vad ser vi för kroppslig kommunikation?

Görs allas röster hörda? Hur kan vi påverka det?

Finns det forskning som kan vara till stöd i analysen av vårt arbete? Vilken litteratur, eller andra informationskällor, kan ge oss stöd i att komma vidare?

Vad skulle kunna utmana våra invanda tankar?

Bokcirkeln

- som sätter fart på det kollegiala lärandet

Språkets alla möjligheter i förskolan

av Marie Eriksson

REFLEKTIONSFRÅGOR EFTER KAPITEL 12

En mångfald av uttrycksformer

Hur kan vi iscensätta rum med ett kittlande innehåll som lockar till möten och kommunikation?

Hur samspelar färgerna, ljussättningen och de olika detaljerna i rummet?

Vad är det vi vill ska framträda och komma i fokus?

Vad ska få spela huvudrollen i rummet?

Hur kan vi avskärma eller utnyttja naturligt ljud och ljus som finns i rummet?

Vilka olika uttrycksformer erbjuds barnen i miljön?

Hur gör vi olika kreativa material tillgängliga och lockande?